

5. Працював на гауляйтера Сальдо. СБУ викрила директора підприємства у Житомирській області. *РБК-Україна*. URL : <https://www.rbc.ua/rus/news/pratsyuvav-gaulayytera-saldo-sbu-vikrila-1674808958.html> (Дата звернення 25.02.2023)

6. Суд передав в управління АРМА 14 незавершених котеджів у «Пуша Residence». *Судовий репортер*. URL : <https://sudreporter.org/sud-peredav-v-upravlinnya-arma-14-nezavershenyh-kotedzhiv-u-pushha-residence/> (Дата звернення 25.02.2023)

7. Российская дочерка "Креатива": Березкин прячет концы в воду. *Truth&Transparencycommittee*. URL : <https://www.ftc.com.ua/2016/10/rossijskaya-docherka-kreativa-berezkin-pryachet-kontsy-v-vodu/> (Дата звернення 25.02.2023)

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-526-6-92>

**STATUTORY REGULATION OF THE COLLECTION
AND USE OF DIGITAL EVIDENCE IN CONSIDERING
ADMINISTRATIVE OFFENSES**

**НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗБОРУ
ТА ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ДОКАЗІВ У ПРОЦЕСІ
РОЗГЛЯДУ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ**

Fortuna T. Yu.

*External Postgraduate Student at the
Department of Constitutional and
Administrative Law,
Zaporizhia National University
Zaporizhia, Ukraine*

Фортуна Т. Ю.

*здобувач кафедри конституційного
та адміністративного права
Запорізького національного
університету
м. Запоріжжя, Україна*

Сучасний етап розвитку адміністративного права України характеризується значним впливом цифровізації та електронного врядування на формування доказової бази у справах про адміністративні правопорушення. Збір, обробка та використання цифрових доказів у таких справах стають не лише технічною необхідністю, а й правовим інструментом, який забезпечує дотримання принципів законності, справедливості та об'єктивності. Цифрові докази охоплюють широкий

спектр інформаційних матеріалів, зокрема це електронні документи, записи з відеоспостереження, дані автоматизованих систем контролю дорожнього руху, результати роботи сенсорів та датчиків, а також інформацію, що зберігається у хмарних сервісах.

Українська правова система активно імплементує міжнародні стандарти, зокрема положення Регламенту ЄС eIDAS щодо електронної ідентифікації та довірчих послуг, що створює передумови для надання цифровим доказам належної юридичної сили. Однак специфіка адміністративного процесу вимагає окремого нормативного регулювання, яке би враховувало особливості адміністративних правопорушень, рівень технічного захисту цифрових даних та процедури їх збору.

Основними нормативними актами, що регулюють використання цифрових доказів у справах про адміністративні правопорушення в Україні, є: Кодекс України про адміністративні правопорушення, який встановлює загальні вимоги щодо доказів, зокрема щодо їх достовірності, допустимості та належності; Рішення Конституційного Суду України [1]; Закони України, зокрема Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг», який регламентує статус електронного документа та електронного підпису, визначає умови його юридичної сили; процесуальні кодекси України, що містять положення щодо доказів у судовому провадженні, у тому числі щодо цифрових даних; Постанови Кабінету Міністрів України та Накази МВС України, що встановлюють порядок використання електронних сервісів для державного контролю та моніторингу [2; 3; 4] тощо.

Законодавство передбачає, що електронний документ, підписаний кваліфікованим електронним підписом, прирівнюється до письмового документа, що створює правову основу для його використання як доказу у судовому провадженні. Проте безпосередньо у сфері адміністративного судочинства окремого визначення цифрового доказу досі немає, що створює потенційні прогалини в його застосуванні.

Варто вказати, що особливу увагу у сфері адміністративних правопорушень приділено застосуванню цифрових доказів у справах про порушення правил дорожнього руху. У цьому контексті важливу роль відіграють автоматизовані системи відеофіксації (камери на перехрестях, стаціонарні та мобільні радары), які дозволяють фіксувати порушення швидкісного режиму, проїзд на червоне світло, рух аварійними смугами, незаконні маневри та інші делікти; дані з GPS-трекерів та сенсорних пристроїв транспортних засобів, що надають інформацію про маршрут, швидкість руху, час перебування за кермом;

програмні комплекси для обробки та збереження даних, що гарантують незмінність інформації та її доступність для правозастосовних органів.

Використання таких цифрових доказів дозволяє підвищити ефективність адміністративного контролю, запобігти корупційним ризикам і мінімізувати суб'єктивний фактор у визначенні винуватості особи.

Технічні засоби фіксації порушень правил дорожнього руху в Україні застосовувалися уповноваженими органами поліції, протягом усього періоду незалежності держави. Ще у 2008 році Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо вдосконалення регулювання відносин у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху» була внесена стаття 14-1 до Кодексу України про адміністративні правопорушення, що встановлювала відповідальність власників транспортних засобів у разі фіксації порушень автоматизованими технічними засобами [5]. Також було спрощено порядок складання адміністративних матеріалів за фактами виявлення порушень у автоматичному режимі. Проте, ці зміни не забезпечили повноцінного впровадження системи автоматичної фіксації правопорушень ПДР.

У 2015 році стаття 4 Закону України «Про дорожній рух» була доповнена положеннями, що відносять до компетенції Кабінету Міністрів України підготовку проектів законів та нормативно-правових актів щодо організації дорожнього руху та безпеки на дорогах. Проте нормативне забезпечення автоматичної фіксації правопорушень в Україні відбулося лише у 2017 році після прийняття Постанови Кабінету Міністрів України № 833 «Про функціонування системи фіксації адміністративних правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі» [6]. Фактичний запуск системи відбувся у червні 2020 року, коли перші комплекси автоматичної фіксації почали працювати у Києві та Київській області [7].

Автоматичне виявлення та фіксація порушень здійснюється за допомогою сертифікованих технічних засобів із функціями фото- та/або відеозапису. Станом на 24 березня 2025 року Державною установою «Центр інфраструктури та технологій Міністерства внутрішніх справ України» було введено в експлуатацію 40 нових комплексів, що довело загальну кількість приладів у державі до 340 [8]. Відповідно до ст. 14-2 КУпАП, підставою для розгляду адміністративної справи є дані, зафіксовані технічними засобами контролю правил дорожнього руху, що оснащені функціями фото- та відеофіксації [5]. Це означає, що фіксація порушення не вимагає безпосередньої присутності поліцейського або іншої уповноваженої особи, що є принциповою відмінністю від традиційної моделі правозастосування.

Література:

1. Рішення Конституційного суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Багінського Артема Олександровича щодо офіційного тлумачення положень частини першої статті 14-1 Кодексу України про адміністративні правопорушення (справа про адміністративну відповідальність у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху). Справа No 1-34/2010 від 22 грудня 2010 р. *Вісник Конституційного Суду України*. 2011. No 1. С. 13.
2. Про функціонування системи фіксації адміністративних правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі : Постанова Кабінету Міністрів України від 10.11.2017 р. No 833. *Офіційний вісник України*. 2017. No 92. Ст. 2800.
3. Про затвердження Порядку безоплатного надання (у тому числі через Інтернет) інформації про адміністративне правопорушення у сфері безпеки на автомобільному транспорті, зафіксоване в автоматичному режимі, особам, за якими зареєстровано транспортні засоби, та/або безпосереднім користувачам таких транспортних засобів : Постанова Кабінету Міністрів України від 3.03.2021 р. No 180. *Офіційний вісник України*. 2021. No 21. Ст. 949.
4. Про затвердження Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі: Наказ МВС України від 13.01.2020 р. No 13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0113-20>
5. Кодекс України про адміністративне правопорушення : Закон України від 07.12.1984 р. No 8073-X. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. No 51. Ст. 1122.
6. Про функціонування системи фіксації адміністративних правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі : Постанова Кабінету Міністрів України від 10.11.2017 р. No 833. *Офіційний вісник України*. 2017. No 92. Ст. 2800.
7. Почала роботу система відеофіксації ПДР, порушник «попався» на першій же хвилині. URL: https://epravda.com.ua/news/2020/06/1/661194/?utm_source=chatgpt.com
8. Автоматична фіксація порушень ПДР: в Україні з'являться ще 40 нових комплексів. URL: <https://mvs.gov.ua/news/avtomatichna-fiksaciia-porusen-pdr-v-ukrayini-ziavliatsia-shhe-40-novix-kompleksiv>